

Írta: Sós Mari

TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDŐ TÁBOROK

A Marczibányi Téri Művelődési Központ és a Xantus János Természet- és Környezetvédelmi Oktatóközpont már évek óta számos ismeretterjesztő rendezvény házigazdája. Szoros együttműködésben dolgozunk számos jelentős szervezettel (pl.: Magyar Madártani Egyesület, KOKOSZ, Magyar Természetbarát Szövetség, Nemzeti Parkok Igazgatóságai, Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület, TIT, Magyar Drámapedagógiai Társaság, Magyar Karszt- és Barlangkutató Társaság stb.) valamint a kerületi általános és középiskolák diákjaival, tanáraival.

Az Oktatóközpont feladata az emberek helyes környezettudatos szemléletének kialakítása. Ezen belül kiemelten kezeljük, hogy a pedagógusok, az iskolások ismerjék meg az élő és élettelen környezet eredeti állapotát, óvják gazdag természeti értékeinket, s őrizzék meg maguk gyönyörűségére, utódaik jövőjére. Törekszünk arra, hogy a környezettudatos szemlélet formálása a szabadban történjen. Környezetünk természeti értékeit fölkeresve, azokat megismerve más szemmel nézzük a bioszféra sokszínűségét, többre értékeljük a környezetvédelem fontosságát. A környezeti nevelési programokon – az ismeretterjesztés mellett – nagyon fontos az élményekkel tarkított, a természethez érzelmi kötődést kialakító kirándulás, játék, bemutató foglalkozás, szaktábor.

A táborainkban folyó környezeti neveléssel nemcsak a környezet védelmét kívánjuk megismertetni, hanem inkább a környezettel való együttélést, az emberek és a környezet közötti kölcsönkapcsolatokat szeretnénk bemutatni a gyerekeknek. Az alkalmazott feladatok megoldásai nem pusztán természettudományosak, hanem történelmi, politikai, gazdasági, kulturális és több más szempontot is magukba foglalnak, s egyéb készségek megszerzését is lehetővé teszik (pl.: kommunikációs, problémamegoldó, együttműködési, döntési képesség stb.).

A táborok sok helyszíne előnyös az élő környezetben zajló folyamatok megértésére, a környezetkímélő és környezettudatos életmód kialakítására, valamint aktív környezet- és természetvédelmi tevékenységekre. A táborok színvonalát garantálja a táborvezetők magas szintű és többirányú képzettsége és elhivatottsága, szakmai tapasztalata. A kézművességgel a saját kezűleg készített tárgyak értékét hangsúlyozzuk a tömegcikkek egyeduralmával szemben.

Figyelembe vesszük a résztvevők koránál, hogy milyen módon és mértékben tudnak bekapcsolódni a természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos munkákba. A 10-12 éves korban kezdődik az érdeklődés különböző szakterületek iránt, ebből következőleg a természethez fűződő kapcsolatukat érdemes ebben a korban kialakítani. Szívesen végeznek élményeket adó munkafolyamatokat, s a fajvédelembe (rovarok, madarak) is egyre tudatosabban képesek bekapcsolódni. A 13-16 évesekre jellemző az iskolán kívüli világ felé fordulás. Ennél a korosztálynál a gyakorlati vonatkozásban – élmény- és drámapedagógia – igyekszünk többet nyújtani, hiszen az elméleti tudás halmozásával könnyen csökkenhet érdeklődésük. A különböző egyéni érdeklődést igyekszünk a sokszínű tevékenységgel kielégíteni.

CSERÉPFALU, 2001. JÚLIUS 2-8. KAPTÁR TÁBOR

Egy véletlen segített hozzá, hogy eljussunk erre a kedves bükkaljai településre, Cserépfalura. Világjárókkal és madarászokkal mentünk kirándulni a Hór-völgybe, s megkértük a helybéli polgármestert, Kósik Istvánt, hogy engedélyezze soronkívüli látogatásunkat az Oszlai tájházban. Ő kedvesen méltatlankodott, hogy vidékük többi nevezetességére miért nem vagyunk kíváncsiak... A Bükkalja borvidék részeként a Bükki Nemzeti Park szomszédságában található az 1200 fős, 750 éves település, Cserépfalu. Kedves lakói szívesen kalauzolják a hozzájuk látogatókat, s a környék is bővelkedik látnivalókban, természeti kincsekben. Úgy gondoltuk, hogy idei Kaptár táborunknak ideális helyszínt találtunk az alábbi programoknak:

1. nap – hétfő

Érkezés – szállást és étkezést a helybéli általános iskola biztosított – után ismerkedés, szabályok megbeszélése, mit szeretnék? – mit nem szeretnék? megbeszélése, csoportépítő játékok, „őrangyal” és „titkos testvér”-választás. Munkafüzetek kiosztása.

Kézműves: gipszmaszkkészítés, sámánfonás, a munkafüzet összefűzése.

Este: ízérezéjáték. (Bekötött szemmel, kóstolással kellett felismerni 12 féle dolgot: magokat, gyümölcsöket stb.)

2. nap – kedd

Természetvédelmi ismeretek, szabályok megbeszélése, természetvédelmi területek, nemzeti parkok szerepe. Tájékozódás térkép segítségével. Túra a Suba-lyukhoz, ahol az ősemberek életéről beszélgettünk, s elképzeltük, mit érezhetett az itt élő ősrünk.

Kézműves: agyagedények, agyagékszer, ősemberbaba készítése.

3. nap – szerda

Falujáték keretében csoportokban ismerkedtek a gyerekek Cserépfalu nevezetességeivel. A három óra alatt teljesítendő feladatok a következők voltak:

1. Hány méter magas a református templom?
2. Hány éves a legidősebb cserépfalui polgár?
3. Hogy hívják a legfiatalabb lakost?
4. Mi volt a neves könyvkiadó Cserépfalvi Imre eredeti neve? (Cserépfalvi Emlékszoba)
5. Sorolj fel 3 festményt a Gang-galériából!
6. Mi látható a Honfoglalási emlékművön?
7. Mely csontjai láthatók a Neander-völgyi ősembernek a Subalyuk-múzeumban?
8. Szerezz egy cserépfalui fatojást! (faesztergályos mesternél)
9. Milyen az 1848-49-es emlékmű? (rajz)
10. Szerezd meg a körzeti orvos pecsétjét!
11. Kóstold meg a Gazdaházban a helyi, kemencében sült finomságot, a „lúdnyakat” és írd le a receptjét!
12. Kérdezd meg a 80 éves kovácsmestertől a lópatkolás menetét, és írd le a hozzávaló szerszámok nevét!
13. Szerezd meg a polgármester aláírását!

A gyerekek mindannyian lelkesen vetették be magukat a falu feltérképezésébe, s bár nem beszélünk le előre mindent, a helybeliek nagyon készségesek voltak. Legnagyobb sikere a „lúd-nyak”-kóstolásnak volt, hiszen ebből a kenyértésztából készült 3 féle ízesítéssel készített édességből annyit ehettek, amennyi beléjük fért, s a nénik szívesen meséltek is, míg készült a finomság.

Délután a maszkokat festettük ki, majd látogatást tettünk „Kisamerikába”, a falut övező Berezdi sétányon levő barlanglakásoknál. Utána bükkaljai borkóstolás volt a neves, kőkatonák őrizte pincében. Megismerkedtünk a riolittufába vájt domborművek eredetével, a szőlőműveléssel, a bortermeléssel. Este egy egri bábművész előadásában az „Egervár históriáját” nézhettük meg.

4. nap – csütörtök

Túra az 1437 körül lerombolt Ódor-várhoz – mely kőkori telep, vaskori erőd, középkori rablólovag és huszita vár volt. Itt találkoztunk a közeli Báthory-barlang kutatásával foglalkozó szakemberekkel is.

Kézműves: pólófestés – batik, sablon, kézi festés, textil-decoupage.

A falusi olimpia különféle versenyszámaival (tojásgurítás, tojásdobálás, mocsárjárás, pókfutás, gólyalábazás, mezei futás stb.) igencsak próbára tették a hosszú túra után fáradt lábukat. Este növény-felismerési feladatok megoldásával juthattak bélyegekhez az ügyesebbek.

5. nap – péntek

Túra: Ördögtorony kaptárkő felkeresése. Gombahatározás. Kézműves: gyertyamártás, papírmerítés, papírdecoupage.

A számháború után Sáfrány József filmjének megtekintése, melyet Less Nándorral együtt készítették.

6. nap – szombat

Túra: ór-völgyi túra, Oszlai tájház (néprajzi szakvezetés), Less Nándor emlékhely (megemlékezés a kiváló botanikusról).

Kézműves: gyöngyékszer-készítés, papírmárványozás.

Délután az előző napi számháború visszavágójára került sor, majd egy Ki mit tud?-on mutatták be tudásukat – egyénileg illetve csoportban – a résztvevők.

7. nap – vasárnap

Az utolsó nap délelőttjét még sikerült kihasználni: lovas kocsival mentünk a bogácsi gyógyfürdőbe, ahol a hagyományörző énekkarok bemutatkozását is megnézhettük, s a falujátékban megismert néniknek lelkes rajongóiként tapsoltunk. A strandolás után lovas kocsival mentünk vissza, s ebéd és csomagolás után már utaztunk is haza.

A helyi általános iskola egy-egy termében voltak a fiúk-lányok-vezetők, s itt tartottuk a kézműves foglalkozásokat is. Egyik nap sem volt televíziónézés – kivéve a videofilm –, de igyekeztünk annyi programot adni, hogy nem is hiányzott, minden este mesével zárult.

A munkafüzetben található feladatok megoldásával, külön végzett szorgalmi feladatokkal bélyegeket nyerhettek a gyerekek, melyeket beválthattak pl. fagyfaltra, strandbelépőre, lovas kocsizásra, pótvacsorára stb. A „titkos testvérek” is jól működtek – kellemes meglepetéseket szereztek egymásnak úgy, hogy csak az utolsó napon derült ki – ki kinek.

A gyerekek – talán a falujátéknak köszönhetően – szoros ismeretségeket kötöttek a helybéliekkel, s kivétel nélkül mindegyik szívesen jönne ugyanide jövőre is. Igyekeztünk a tábor programjában minél több természeti, építészeti és kulturális értéket bemutatni, de a helybéliek szakvezetése, vendégszeretete nélkül nem tudtunk volna ilyen teljes képet nyújtani.

Szakvezetők: Harmath Anikó – kézműves szakoktató, drámapedagógus, Pályi Attila -
játsszóházvezető, pedagógus, Sós Mari – környezeti nevelő, túravezető